

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio Practica ...

De Conversatione Apostolica A Curatoribus Animarum piè & fructosè
instituenda - Complectens vatos & solidos modos juvandi & consolandi
diversorum Statuum Personas afflictas, præcipuè ægras & captivas

Lohner, Tobias

Dilingae, 1677

§. 12. Quid circa instructionem devotarum Personarum observandum sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48248](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48248)

cationis, & perfectiorem illius executionem proderit, si regulas quasdam & axiomata illi suggererit, juxta quæ in ipsa vita Religiosa decursu sese dirigere & stabilire possit. Quæ illa v. g. esse possunt: Si quis non renunciat omnibus, quos possidet, non potest meus esse Discipulus. Tantum proficies quantum tibi vim intuleris. Tantum ad virtutem adijcies quantum ex voluptate detraxeris. Prima virtus Monachorum est, Hominum judicia contemnere. Sicut abundant Passiones Christi in nobis, ita & per Christum abundat consolatio nostra. Nemo mittens manum ad aratrum, & respiciens retro aptus est regno DEI. 5. Eundem ob finem poterit eadem etiam libellus aliquis spiritualis de bono Religionis vel Status Ecclesiastici tractans ad legendum offerri, maxime Hieronymus Platus, aut Lucas Pinellus de perfectione Religionis. Plura pro hac Instructione reperiri possunt in libello, quod Methodus practica certi vitæ Status deligendi inscribitur, ubi omnia, quæ ad hanc materiam pertinent, clarè, methodicè, & solidè pertractantur.

§. IX.

Quid circa Instructionem devotarum Personarum observandum sit.

I. **P**ER has Personas illæ præcipuè intelliguntur, quæ in quocunque statu constitutæ, non contentæ sunt, DEI & Ecclesiæ præcepta servare, sed insuper etiam ad perfectionem Christianam suo statui convenientem aspirant, & ideo quia DEI se servitio impensius devovent, devotæ merito nuncupantur. In quibus sanè dirigendis major, quàm in aliis, prudentia, dexteritasque requiritur; quæ quidem in sequentibus ferè præceptis & industriis consistere videtur.

II. Inprimis ante omnia efficere conetur, ut bene intelligant, in quo vera devotio consistat, nam, ut bene S. Franciscus Salesius p. 1. introd. advertit, permulti actionibus & operibus quibusdam externis ad sanctam devotionem spectantibus se induunt, & palliant, & credunt Homines illi devotos & Spirituales esse, cum à parte rei revera non nisi simulacra quædam & inania phantasmata devotionis sint, sic ut milites Saulis Davidem in lecto se deprehensuros spectabant; sed illius loco statuant duntaxat vestibus Davidis

vestitam repererunt. Vera itaque vivaque devotio nihil aliud est, quam amor, non quidem qualiscunque, sed fervens & accensus; nam in quantum amor divinus animam nostram cohonestat, & ornat, gratia dicitur, divinæque majestati acceptos nos reddit; in quantum verò vires ad benefaciendum nobis confert, vocatur charitas: verum cum jam ad eum perfectionis gradum pertingit, ut nos non solum bene facere, sed etiam sollicitè, diligenter, frequenter, promptèque Operari faciat, tum demum devotionis appellatur nomine. Quod ipsum S. Salesius apta similitudine declarat, dum ait, eandem ferè diversitatem inter Homines reperiri, quæ inter aves cernitur; sicut enim inter aves aliqua nunquam subvolant, ut Struthiones: alia non nisi graviter, & demissè, & rarissimè, ut gallinæ, & anseres; alia denique saepe, celeriter, & sublimè evolant, ut Aquilæ, Columbæ, Hirundines; ita & inter Homines aliqui reperiuntur, qui nunquam ad DEVM subvolant, sed omnis eorum libratio & studium in terra, circa terram, & propter terram suscipitur, ut Peccatores faciunt; alij per opera sua quidem interdum ad DEVM subvolant, sed graviter, & tardè, & tales sunt probi homines, qui nondum ad veram devotionem pervenerunt: Alij denique frequenter & expeditè ad DEVM evolant, quales sunt ij, qui veræ devotionis donum à DEO sunt consecuti. Ex quibus omnibus colligitur, devotionem nihil aliud esse, quam agilitatem quandam & vivacitatem spiritualem, cujus adminiculo charitas suas in nobis actiones, aut potius nos per illam, prompte, affectuosèque exequitur, & operatur. Unde meritò hæc devotio à Patribus Spiritualibus sacrarum spirituale vocatur; ut enim saccharum immaturos fructus dulcorat, maturorum verò cruditatem & malignitatem corrigit; sic devotio à mortificationibus amaritiam, & à consolationibus damna aufert; in hyeme ignis vicem supplet, in æstate rosis; novit abundare, & penuriam pati; facit, ut æquè profit honor & contemptus; voluptatem simul ac dolorem pari vultu accipit, & mirabili nos suavitate & gaudio replet.

III. Hæc devotionis naturâ in genere cognita allaboret, ut etiam, quid in specie ad eandem requiratur, cognoscat,

re, & implere studeant. Qua in re facem iterum S. Franciscus Salesius præferet, qui in p. 3. Reg. c. 4. §. 5. duos assignat gradus hujus devotionis, quorum prior in eo consistit, ut præcepta DEI & Ecclesiæ, quæ cuiusvis Christiano communia sunt eum omni sollicitudine observentur; sine his enim nulla devotio speranda est. Posterior gradus est, ut præter præcepta illa omnibus communia, particulares etiam status, vocationisque suæ obligationes accuratè ac promptè quisque impleat; quod si facere omittat, etsi mortuos in vitam resuscitet (inquit rectè S. Salesius) expertus devotionis est, imò & gratiæ DEI, & in Statu, periculòque certæ damnationis, sic eum mori contingat.

I V. Ut hos gradus tantò perfectiùs assequantur, hortetur illos, ut devotionem velut Scalam à Jacobo Patriarcha olim inspectam, per quam Angeli ascendebant ad DEVM in apice Scalæ subsistentem, & ab eodem iterum in terram descendebant, sibi imaginetur, indeque discat, sibi quoque actiones suas ita distribuendas esse, ut per easdem modò ad DEVM ascendat (certa videlicet Orationis, Missæ audiendæ, Confessionis excutiendæ, Lectioni spirituali &c. tempora constituendo) modò iterum ad terram descendat, nempe vel propriæ necessitati corporali per refectioem, relaxationem, somnum serviendo, vel Proximo per varia opera charitatis juxta vocationem suam inserviendo. Atque in hac distributione, operarumque quotidianorum accurata, & hilari transactio tantam suam perfectionem sitam esse existimet, nam ut sapienter illuminatissimus quidam Asceta dixit: *Summa Religio* (imò & cuiusvis Christiani) *perfectio est, communia quæque Religionis (aut alterius Status) opera perfectè obire.*

V. Præterea illos hortetur, ut, si veram devotionem conservare velint, omne id studiosè, fortiterque eliminent, quod eidem obstaculo esse potest, qualia præcipuè sunt animi levitas & inconstantia, quæ non rarò in causa est, ut, quæ bene prudentèrque proposita sunt, executioni non mandentur, mutantur, & alia atque alia eo prætextu, quasi meliora appareant, suscipiantur; vel tam multa, tamque diversa simul arripiantur, quæ simul consistere non possunt; ex quo fit, ut pleni duntaxat bonorum desideriorum semper existant, tandem, dum omnes ad perfectionem tendendi vias aut

riose rimantur, aut temerè ingredi parant, multis prægravati desiderijs & propositis tum difficilibus, tum permolestis, vel succumbant penitus, vel plurimum retardentur; illa enim animum nostrum perplexum admodum, inquietumque efficiunt, ut bene cceptum opus aut propter occurrentes difficultates, aut propter multitudinem curarum imperfectum, aut penitus infectum relinquatur.

VI. Denique & illud ejusmodi devotæ Personæ admonendæ sunt, ut rectè iterum S. Franciscus Salesius insinuat p. 3. reg. c. 7. §. 4. ut sancta cum libertate in suis exercitiis devotionis procedant, ita ut neque ad sensibilia solatiola, neque ad similia pietatis opera adeò affixi sint, ut, si vel infirmitate, vel casu improvise, vel honestis, legitimisque de causis, vel Proximo indulgendi, serviendique studio ab ijs avocentur, & impediuntur, mox inquietudine, animique morositate, & impatientiâ conturbentur, sed in continua mentis tranquillitate perseverent, consuetamque illis charitatem, suavitatemque exhibeant, qui ab exercitiis omissis impediuntur; nam neque sensibiles nimium in suis actionibus, nec molles nimis in propositis eos esse convenit, eò quòd hæc vitia inquietudinem & anxietates conscientie inducant, superstitionisque periculo exponant. Satis ergo illis sit, arborem devotionis & bonæ voluntatis, actis profundè radicibus firmiter consistere, nec curandum magnopere, si à ventis aut folia, aut fructus, aut rami etiam agitentur, altè radicato & inconcusso, & firmiter consistente arboris trunco. Unde rectè pius Asceta l. 3. c. 16. *devotus homo, inquit, ubique secum fert Consolatorem suum IESVM, & dicit ad eum: Adesto mihi, Domine IESV, in omni loco & tempore. Hac mihi sit consolatio, libenter velle carere omni humano solatio. Et si tua defuerit consolatio, sit mihi tua voluntas & iusta probatio pro summo solatio; non enim in perpetuum irasceris, neque in aeternum comminaberis.*

§. X.

Quid circa Instructionem Juventutis & Pueritiæ observandum sit.

I. **H**æc instructio, si ulla alia, cordi vel maximè debet esse Operatio Apostolica, eum experientiâ quotidianâ con-

con-

constet, primam institutionem, quam velut liquorem optimum recentes quodammodo testæ imbiberunt, & servari diutius, & si quidem constanter in eadem perseveretur, rectissimo tramite, sine magnis ambagibus, periculorèmq; anfractibus, inoffenso pede ad cælestem Paradisum perducere. Unde meritò S. Franciscus Salesius p. 2. Reg. c. 8. concludit magna industria, labore, & sollicitudine opus esse ad tenentem Pueritiæ & Juventutis animos efformandos, nihilque omitendum, quod ad illius profectum promovendum conducere queat. Quem in finem sequentes ab Operario industriæ abhiberi possunt.

II. Primò itaque ante omnia de operam, ut elementum sermonum DEI, id est, prima Fidei Christianæ mysteria doceantur, nòsse scilicet DEVM Conditorem, Remuneratorem, & Servatorem; nòsse mandata DEI & Ecclesiæ; nòsse peccatorum & bonorum operum diversitatem, & alia, quæ in Catechismorum compendijs continentur; ad quem finem implemet, imprimis ejusmodi Pueros & Puellas, ubi ubi potest, sive in Ecclesia, sive in domo propria instruat, sive in patris aedibus, dum Parentes quocunque ex titulo visita verit, examinatis & simplicissima instructione tales doctrinas Catecheticas instillare conetur. Quod ne difficile aut dignitati suæ minus decorum videatur, saluberrimam S. Augustini l. de catech. rudibus doctrinam altè menti suæ insculpat: *Aeternus Pater* inquit, *ut Verbum suum captui nostro aptaret, & visibus Humanum addiceret, ad eum demisit, ut carne & corpore vestiret, conpigeret Doctorem & Magistrum verba & conceptus mentis suæ deprimere, & abiectis, vulgaribusque vocibus subiicere, ut Auditorum rudium captum non superent?* Certè Elias & Elisæus ut Spiritum communicarent Pueris, non veriti sunt instar Pueri membra contrahere, & os super os, manus super manus, pedes super pedes coarctando se apponere; quidni ergo & Operarius Apostolicus, ut Spiritum gratiæ Juventuti & Pueritiæ infundat, omni modo se ad eorum captum se demittat?

III. Jacto hoc fidei & instructionis Catholicæ fundamento, Tobia senioris exemplum imitetur, & ab infantia eos timere DEVM, & abstinere à peccato doceat, gravitatem illius & turpitudinem ex pœnis maximè & suppliciiis tum in hac, tum in altera vita infligendis (hoc enim motivo præ-